

2021-01-25

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr AFN 2020/87

Arbets- och företagsnämnden

Förläng möjligheten för fortsatt boende för nyanlända

Motion den 11 juni 2020 av Gunnel Nyman-Gräff (S)

Förslag till beslut

Arbets- och företagsnämnden föreslår kommunfullmäktige att fatta följande beslut. Kommunfullmäktige avslår motionen att det utreds hur Nacka kommun kan möjliggöra för fortsatt boende efter två år för nyanlända. Nackas riktlinjer för bostäder för nyanlända anger att nyanlända som anvisas till kommunen får hyra en genomgångsbostad under två år. Att ändra denna tidsperiod i riktlinjerna för bostäder för nyanlända är inte aktuellt i dagsläget och därför är inte en utredning om hur detta ska ske nödvändig.

Motionen är med detta färdigbehandlad.

Sammanfattning av ärendet

Arbets- och företagsnämnden föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen.

Motionären föreslår att det genomförs en utredning av hur Nacka kommun kan möjliggöra för fortsatt boende för anvisade nyanlända efter två år. Motionären anser att en förlängning av boende i kommunens genomgångsbostäder förbättrar integrationen och är positivt för barnen eftersom föräldrarna blir lugnare och barnen slipper byta skola eller förskola.

Motionären menar att det är resursslöseri när så många tvingas flytta från Nacka kommun efter de två åren och att kommunen genom att förlänga tiden i genomgångsbostad skulle öka möjligheterna för nyanlända att etablera sig på bostadsmarknaden i kommunen.

Motionären menar också att kommunen har lediga bostäder på grund av att flyktingmottagandet minskat under senare år.

Förslaget i motionen

Förslaget i motionen är att det genomförs en utredning av hur Nacka kommun kan förlänga möjligheten för fortsatt boende efter två år för anvisade nyanlända. På så sätt vill motionärerna stärka integrationen och etableringen av nyanlända.

Enhetens utredning och bedömning

Bosättningslagen

Enligt lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen) som trädde i kraft den 1 mars 2016 är landets kommuner skyldiga att efter anvisning ta emot nyanlända för bosättning i kommunen, i enlighet med anvisningsbeslutet.

Vid fördelningen av anvisningar mellan kommuner ska hänsyn tas till kommunens arbetsmarknadsförutsättningar, befolkningsstorlek, sammantagna mottagande av nyanlända och ensamkommande barn samt omfattningen av asylsökande som vistas i kommunen. Tillgången till bostäder beaktas inte vid regeringens beslut om fördelningen mellan länen (länstal). När länsstyrelserna beslutar om fördelningen mellan kommuner inom respektive län (kommuntal) får förutsättningar att tillhandahålla bostäder beaktas, förutom de kriterier som också styr länstalen.

Kommuner kan erbjuda tillfälliga bostäder för nyanlända

I början av 2019 prövade Kammarrätten i Stockholm Lidingö stads beslut att säga upp bostadskontrakt för nyanlända som anvisats till staden. Kammarrätten konstaterade i sin dom att Lidingö stads beslut att säga upp bostadskontrakt för nyanlända inte strider mot bosättningslagen. Domstolens beslut grundas på att det inte framgår av lagtexten i vilken utsträckning anvisade kommuner är skyldiga att tillhandahålla nyanlända bostäder eller hur bosättningen ska ordnas.

Nyanlända får hyra en genomgångsbostad i Nacka under två år
Enligt de riktlinjer för bostäder för nyanlända som arbets- och företagsnämnden antog den 14 februari 2018 får anvisade nyanlända i Nacka hyra en genomgångsbostad i två år. Tiden motsvarar den tvååriga etableringsperiod som staten via statliga schablonersättningar ersätter kommunerna för extra kostnader kopplat till mottagandet av nyanlända med uppehållstillstånd.

Tillfälligt boende och socialt hyreskontrakt

Socialtjänstlagen stadgar att den som inte själv kan tillgodose sina behov har rätt till bistånd. Denna rätt omfattar alla, även nyanlända hushåll som bor i kommunen. Även när kontrakten för genomgångsbostäder upphör har kommunen det yttersta ansvaret att se till att de hushåll som inte själva kan ordna boende har någonstans att bo. Om hushållet inte är självförsörjande kan det efter en ansökan om ekonomiskt bistånd beviljas ett tillfälligt boende under en begränsad period.

I särskilda fall kan socialt hyreskontrakt beviljas hushåll som inte har någon bostad. Det är en boendelösning för personer som av olika skäl inte blir godkända på den ordinarie bostadsmarknaden.

Kommunens bostadsbestånd

Kommunen har under 2019-2020 anpassat bostadsbeståndet för sociala ändamål för att motsvara de behov och den efterfrågan som finns. Enligt enheten för fastighetsförvaltning finns idag ingen överkapacitet i det bostadsbestånd som kommunen förfogar över.

Bostadsmarknaden i Stockholmsområdet¹

Bostadsbristen i Stockholmsområdet påverkar främst hushåll med låga inkomster och särskilt ungdomar, barnfamiljer och nyanlända. För hushåll utan stora besparingar eller lång kötid i bostadsköer har det blivit mycket svårt att etablera sig på bostadsmarknaden i länet. Bostadsbristen leder också till att grupper som redan har svårt att ta sig in på bostadsmarknaden får det än svårare.

De grupper som har svårast att etablera sig på bostadsmarknaden har ofta inte kapitalinsats som krävs för att köpa en bostad. Svårigheter att få bostadslån och höjda amorteringskrav gör att hyresmarknaden ofta är det enda alternativet. Men även på hyresmarknaden finns hinder såsom otillräckligt utbud av hyresrätter med rimlig hyra, långa kötider, och höga inkomstkrav från hyresvärdar.

Nyanländas etablering på bostadsmarknaden i Nacka och Stockholms län

Under den tid som nyanlända hyr en genomgångsbostad av Nacka kommun erbjuds samtliga hushåll bointroduktion och bosökarstöd. Möjligheten att hitta en egen bostad har med detta stöd ökat. Anledningen är förmodligen det stöd som erbjudits nyanlända men också att informationen till nyanlända om att perioden är begränsad till två år är tydlig från första dagen de anländer i kommunen. Att det dessutom är samma period för alla utan undantag gör att de allra flesta nyanlända tar eget ansvar för att hitta en bostad.

Under 2020 flyttade 87 procent av de hushåll som flyttade från sin genomgångsbostad efter två år till en egen bostad. Majoriteten hittade en bostad i en kommun utanför Stockholms län. Att hitta en bostad i Nacka och i Stockholms län är generellt svårt och ännu svårare om man inte stått i flera år i bostadskö eller har en kapitalinsats till en bostadsrätt. Höga hyresnivåer och tillträdeskrav gör det svårare för nyanlända att ta sig in på länets bostadsmarknad när den tvååriga hyresperioden löper ut. Tillträdeskrav kan innebära att hyresgäster inte godkänns på grund av att de inte har en tillsvidareanställning eller har låg inkomst, försörjningsstöd eller etableringsersättning. De flesta bostadsbolag har någon form av inkomstkrav.²

Att hitta en egen bostad i Nacka inom två år är svårt, vilket också statistiken visar. Endast 8 av 70 hushåll hittade egen bostad i Nacka kommun av de nyanlända som flyttade ut från sin genomgångsbostad 2020. År 2019 var det 20 procent som flyttade till en egen bostad i Nacka kommun. Med tanke på de krav och de långa köerna i

¹ Informationen i avsnittet är hämtad ur rapporten [Bostad sist - Om bosättningslagen och nyanländas boendesituation i Stockholms län](#), Länsstyrelsen 2020

² Ibid.

Stockholms bostadskö är det inte troligt att en längre tid i genomgångsbostad skulle öka antalet hushåll som hittar egen bostad i Nacka eller Stockholms län nämnvärt.

Utredning om social bostadspolitik

Många människor har i dag svårt att etablera sig på bostadsmarknaden och att anpassa sin boendesituation efter ändrade livsförhållanden. Det är ett problem både för den enskilde och för samhället i stort. Regeringen har därför gett en utredare i uppdrag att titta på två viktiga delar i den sociala bostadspolitiken: uppgiftsfördelningen mellan stat och kommun samt de bostadspolitiska verktyg som kommuner har för att hjälpa de hushåll som står längst ifrån bostadsmarknaden. Utredarens uppdrag handlar också om att motverka boendesegregation och förbättra förutsättningarna för jämlika uppväxt- och levnadsvillkor.³

Regeringen bedömer att det behövs särskilda insatser för att underlätta inträde på den ordinarie bostadsmarknaden, både inom det hyrda och ägda beståndet. Utredaren ska analysera och förbättra verktyg så som kommunala bostadsförmedlingar och förturer, hyresgarantier, vilka villkor kreditgivare ställer på förstagångsköpare med mera.

Sammantagen bedömning

Att förlänga tiden i genomgångsbostad ytterligare en tid bedöms inte leda till någon större förändring när det gäller anvisade nyanländas möjligheter att hitta en egen bostad i Nacka. Bostadsmarknaden i hela Stockholmsregionen gör att det är mycket svårt för nyanlända att få ett hyreskontrakt, i synnerhet i första hand. Ett varaktigt boende ger större trygghet, vilket är särskilt viktigt för barnfamiljer. Att nyanlända flyttar från Nacka efter de två åren är inte önskvärt men nästan oundvikligt när bostadsmarknaden ser ut som den gör. I november 2021 redovisar den bostadssociala utredningen sina förslag vars syfte är att lägga förslag som innebär att nyanlända och andra grupper får större möjligheter att komma in på bostadsmarknaden. Detta kan leda till bättre förutsättningar på sikt för nyanlända som tas emot på anvisning i kommunen.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget till beslut innebär inga ekonomiska konsekvenser. Om en utredning ska genomföras bedöms det kunna ske inom befintliga resurser.

Konsekvenser för barn

Vid genomförande av en utredning skulle barnrättsperspektivet på att förlänga tiden i genomgångsbostäder kunna analyseras.

Handlingar i ärendet

Motion Förläng möjligheten för fortsatt boende för nyanlända, den 11 juni 2020 av Gunnel Nyman-Gräff (S)

³ En socialt hållbar bostadsförsörjning, Dir. 2020:53

Pia Stark
Enhetschef
Etableringsenheten

Jenny Rivas
Verksamhetsutvecklare
Etableringsenheten